

**A Kúria  
mint felülvizsgálati bíróság  
ítélete**

**A határozat száma:** Pfv.I.22.278/2017/6.

**A tanács tagjai:** . Harter Mária a tanács elnöke  
                  . Mocsár Attila Zsolt előadó bíró  
                  . Varga Edit bíró

**A felperes:** felperes neve  
(felperes címe)

**A felperes képviselője:**  
                  . Czirmes György ügyvéd  
                  (1035 Budapest, Szél utca 21.)

**Az alperes:** alperes neve  
(alperes címe)

**Az alperes képviselője:**  
                  . Horony Levente ügyvéd  
                  (1075 Budapest, Rumbach Sebestyén utca 14. III.  
302.)

**A per tárgya:** végrehajtás megszüntetése

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:**  
a felperes

**A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:**  
                  ővárosi Törvényszék  
                  Pf.631.638/2017/3.

**Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:**  
                  II. és III. Kerületi Bíróság  
                  P.21.621/2014/10.

**Rendelkező rész**

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 200.000 (kétszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

## **Indokolás**

### **A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás**

- [1] A felperes 2006. június 6-án „jelzálogkölcsön” elnevezésű szerződést kötött a perben nem álló Raiffeisen Bank Zrt.-vel (a továbbiakban: bank). A kölcsön felvételének az volt a célja, hogy a felperes kiegyenlítsen egy másik hitelintézet által nyújtott kölcsönt. A szerződő felek a kölcsön összegét 25.000.000 forintnak megfelelő, 166,6 forint/CHF deviza átváltási árfolyam alapulvételével meghatározott 150.060,02 CHF összegben jelölték meg. Meghatározták a havi törlesztő részlet összegét CHF-ben és forintban (az átváltás alapjául szolgáló forint/CHF árfolyammal együtt), meghatározták továbbá a kölcsön kamatlábát, kezelési költségét, a teljes hiteldíj mutatót (a továbbiakban: THM), továbbá a kölcsön egyéb díjait, járulékait, valamint a THM számítása során figyelembe nem vett díjakat, költségeket. A szerződő felek 6 hónapos kamatperiódusban állapodtak meg, a bank változtatható mértékű ügyleti kamatot számított fel, az ügyleti kamat mértékét egyoldalúan módosíthatta. A felperes a szerződésből eredő kötelezettségeit illetően 2006. június 7-én közjegyzői okiratba foglaltan egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tett. A bank 2010. július 8-án a kölcsön jogviszonyt felmondta, követelését 2012. június 15-én engedményezte a perben nem álló Komplex Faktor Zrt.-re, a Zrt. pedig 2012. június 19-én engedményezte a követelést az alperesre. Az alperes közokirat záradékolásával 2013. január 29-én végrehajtást kezdeményezett a felperes ellen.
- A bank az elszámolási kötelezettségét teljesítette.

### **A felperes keresete, az alperes védekezése**

- [2] A felperes a Pp. 369.§ a) pontjára alapított keresetében az ellene indult végrehajtás megszüntetését kérte. Hivatkozása szerint a végrehajtani kívánt követelés azért nem jött létre érvényesen, mert a végrehajtás alapjául szolgáló szerződés a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdésének b), c) és d) pontjaiba ütközik, semmis, mivel a szerződés nem tartalmazza a költségek előzetes becslését, hiányzik az utólagos árfolyamváltozás összegének megnevezése és becslése, nem tartalmazza a szükséges részletességgel és konkrétan az egyoldalú módosítás feltételeit, az árfolyamrész alkalmazása jogszabályba ütközik, az árfolyamrész összegének felszámítása pedig tisztességtelen. A bank nem vizsgálta a hitelképességét, emiatt a szerződés a régi Ptk. 205.§-a értelmében is semmis. A kölcsönszerződés devizára vonatkozó része tőzsdei kereskedelmi jogügylet, viszont a szerződéses akarata erre nem terjedt ki, a forintban folyósított és törlesztett kölcsön nem deviza kölcsön, hanem olyan forint kölcsön, amelyet devizában tartanak nyilván és számolnak el. Az ügyleti kamat uzsorakamat, a további költségek felszámolása jogalap nélküli, a bank a tájékoztatási

kötelezettségét is megsértette, a szerződés megszűnt, mert a bank hibájából ellehetetlenült a teljesítése (törlesztése), mindemellett a bank felmondása is érvénytelen.

- [3] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Érvelése szerint nem indokolt a végrehajtás megszüntetése, mert az érvényes szerződésen alapul.

#### **Az első- és a másodfokú ítélet**

- [4] Az elsőfokú bíróság – megismételt eljárás során meghozott – ítéletével megszüntette a végrehajtást. Döntését azzal indokolta, hogy a szerződő felek nem lakossági, fogyasztási kölcsönszerződést kötöttek, ezért jogviszonyukra nem alkalmazhatóak a régi Hpt. 213.§-ában foglaltak, azonban tisztességtelen a különmű árfolyamok alkalmazása, az árfolyamrésre vonatkozó szerződéses rendelkezés pedig semmis, melyből következően a szerződés nem teljesíthető. Emiatt a szerződés egésze semmis, ami indokolja a végrehajtás megszüntetését.

- [5] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, a keresetet elutasította. Ítéletének indokolásában kitért arra, hogy a per tárgyalását nem függesztette fel az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) előtt C-51/17. számon folyó előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel, mert az említett számú előzetes döntéshozatali eljárás az árfolyamkockázat viselését érintő szerződéses kikötés tisztességtelenségével kapcsolatos, azonban a felperes keresetében az árfolyamkockázatra nem a végrehajtani kívánt követelés érvényes létrejötte kapcsán hivatkozott, hanem a szerződés felmondásával összefüggésben.

Az elsőfokú bíróság ténylegesen nem vizsgálta, csupán megállapította azt, hogy a perbeli szerződés nem lakossági, fogyasztási kölcsönszerződés, ilyen megállapítás megtételéhez azonban vizsgálnia kellett volna a kiváltandó hitellel érintett ügylet jogi jellegét. Ezt elmulasztotta, azonban ez nem indokolja az ítélet hatályon kívül helyezését. A felperes keresetében az árfolyamrésszel és az egyoldalú szerződésmódosítással összefüggésben hivatkozott a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés b), c) és d) pontjai szerinti semmisségre, amennyiben ezen hivatkozásai helytállóak is lennének, az csupán a végrehajtás korlátozását eredményezné, azonban a felperes keresetében kizárólag a végrehajtás megszüntetését kérte, annak korlátozását nem. Időközben a jogalkotó a DH 1 és a DH 2 törvényekkel rendezte az árfolyamrés, valamint az egyoldalú szerződésmódosítás alkalmazásának jogkövetkezményeit, az elszámolás a perbeli esetben is megvalósult. A felperes olyan semmisségi okra, ami a kölcsönszerződés egészének érvénytelenségét eredményezné, nem hivatkozott. A keresetében előadott és az elsőfokú bíróság által nem vizsgált okok tekintetében a felperes fellebbezést nem terjesztett elő. A rendelkezésre álló iratanyagból

nyilvánvaló semmisségi ok nem állapítható meg.

#### **A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**

- [6] A jogerős ítélet ellen - hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása iránt - a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet.

Felülvizsgálati érvei szerint a tagállami bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia a fogyasztói szerződések semmisségét akkor is, hogy ha arra a fogyasztó nem hivatkozik, ahogyan ezt az EUB a C-397/11. számú ügyben kifejtette. A jogerős ítélet sérti a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, a Tanács 1993. április 5-ei 93/13. EGK irányelve (a továbbiakban: irányelv) 3. cikkében foglaltakat, a tisztességes tájékoztatásra irányuló szabályokat a tájékoztatás tisztességessége és az árfolyamkockázat áthárítása kérdése körében. A másodfokú bíróságnak fel kellett volna függesztenie a tárgyalást a C-51/17. számú ügyre tekintettel. Ezen előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése már akkor történt, amikor az már nem volt közölhető az elsőfokú eljárás során, csak a fellebbezési szakaszban. Ezen körülmény figyelmen kívül hagyása sérti a tisztességes eljárás elvét.

A másodfokú bíróság áttételesen utalt a szerződés fogyasztói jellege vizsgálatának elmaradására, amiből az következik, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésével új eljárást kellett volna elrendelnie, hiszen elmaradt a tényállás teljes feltárása, a szerződés fogyasztói jellegének vizsgálata. A jogerős határozat azért is jogszabálysértő, mert a DH törvényeket a közösségi jog fölé helyezi. Hangsúlyozta: a végrehajtás megszüntetését kérte, nem pedig annak korlátozását.

Az elsőfokú határozat meghozatalát követően tudomására jutott bizonyítékok igazolják „a kölcsönszerződés jogilag létre nem jöttét, vagy semmisségét, illetve megszűnését, amely alapján nincs érvényes felmondás, így nincs érvényes követelés és ennek alapján nem lehet végrehajtást vezetni és foganatosítani”. A bizonyítékok vizsgálatának mellőzése sérti az okszerű mérlegelés követelményét, a teljes körű döntési kötelezettség elvét, valamint az indokolási kötelezettség követelményét.

- [7] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására és felülvizsgálati költségének megfizetésére irányult. Érvelése szerint a másodfokú bíróság megalapozott döntést hozott, a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését semmi sem indokolja, a felperes felülvizsgálati kérelme pontatlan, értelmezhetetlen, zavaros, önellentmondó, a jogszabálysértésre való hivatkozása érthetetlen, indokolatlan és nem megalapozott.

#### **A Kúria döntése és jogi indokai**

- [8] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

- [9] A Pp. 270.§ (2) bekezdésében és a 275.§ (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.
- Az adott esetben a jogerős ítéleti döntés nem jogszabálysértő, a Kúria egyetért annak helytálló indokaival is, azokat megismételni nem kívánja, csupán a felülvizsgálati kérelem többirányú érvelése kapcsán mutat rá az alábbiakra:
- [10] A felülvizsgálati érveléssel ellentétben az EUB a C-397/11. számú előzetes döntéshozatali eljárásra irányuló ügyben nem arra mutatott rá, hogy egy tagállami bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia a fogyasztói szerződés semmisségét, még akkor is, ha arra a felek nem hivatkoznak, hanem azt mondta ki, hogy a fogyasztó és az eladó (vagy szolgáltató) közötti egyenlőtlen helyzetet csak a szerződő feleken kívüli, pozitív beavatkozás egyenlítheti ki, azaz a nemzeti bíróság - amennyiben a rendelkezésére állnak az e tekintetben szükséges jogi és ténybeli elemek - hivatalból köteles vizsgálni az irányelv hatálya alá tartozó szerződési feltétel tisztességtelen jellegét, ezzel ellensúlyozván a fogyasztó és a kereskedő közötti egyenlőtlen helyzetet. Következésképpen az uniós jog által az érintett területen a nemzeti bíróságokra ruházott feladat nem korlátozódik annak pusztán lehetőségére, hogy valamely szerződési feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegét megítélje, hanem magában foglalja e kérdés hivatalból történő vizsgálatának kötelezettségét is, amennyiben a rendelkezésükre állnak az e tekintetben szükséges jogi és ténybeli elemek [lásd többek között a Banco Español de Crédito C-618/10. számú ügyben hozott ítélet 43. pontját, illetve a Banif Plus Bank C-472/11. számú ügyben hozott ítélet 23. pontját]. Mindezek szerint az adott kérdések hivatalbóli megítélésének feltétele, hogy a bíróságok rendelkezésére álljanak az ehhez szükséges jogi és ténybeli elemek, melyek csak akkor fognak a bíróságok rendelkezésére állni, ha azokat a felek (elsősorban a felperes) a bíróság rendelkezésére bocsátják. A keresetlevélnek tartalmaznia kell - továbbiak mellett - az érvényesíteni kívánt jogot, azaz a kereset tárgyát, mégpedig az annak alapjául szolgáló tényeknek és azok bizonyítékainak a megjelölése mellett. A felperesnek az érvényesíteni kívánt jogra vonatkozó minden releváns tényről elő kell adnia. Mindenképpen a felperes feladata tehát a tényalap megjelölése, amely a jelen esetben annak a megfogalmazását is jelenti, hogy miért nem fogadható el számára az adott szerződés vagy szerződéses rendelkezés. Ez adja meg a bíróság eljárásának az alapját, ez jelöli ki a bíróság vizsgálatának kereteit, ez a kereset jogalapja. Az adott esetben a felperes perbeli pozíciójából adódó kötelezettségét nem teljesítette, hiszen a megelőző eljárásokban a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott valamennyi ténybeli elemet nem jelölte meg. Felülvizsgálati kérelmében a tájékoztatás

tisztességességének vizsgálatára hivatkozott, viszont ez keresete indokai között nem szerepel, valamint az árfolyamkockázat áthárításának kérdésére utal, ezzel szemben keresetében az árfolyamváltozás terheinek áthárítását az egyoldalú szerződésmódosítás körében hivatkozta és ezzel összefüggésben a szerződés érvénytelenségét állította.

A Pp. 270.§ (2) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati eljárás tárgya annak vizsgálata, hogy a jogerős ítélet valamely rendelkezése jogszabálysértő-e, ezért a felülvizsgálati kérelemben nem lehet olyan tényre, vagy körülményre hivatkozni, illetve nem lehet olyan új jogi érvelést előterjeszteni, amely az első- és a másodfokú eljárásnak nem volt tárgya és ennek következtében a jogerős ítélet erre vonatkozó döntést és indokolást nem tartalmaz. Ebből következően az előbbiekben vázolt kérdések vizsgálata a Kúria előtti felülvizsgálati eljárásban - annak rendkívüli jogorvoslati jellegéből adódóan - már nem tehető meg.

E körben utal arra a Kúria: a perbe vitt igény kijelöli azt a kört, amelyben a semmisségi ok hivatalból észlelése kötelezettsége a bíróságnak, hiszen a bíróságnak csak a rendelkezésre álló bizonyítási anyag alapján, tényként egyértelműen megállapítható nyilvánvaló semmisséget kell hivatalból észlelnie.

A másodfokú bíróság ítélete 5. oldalán a második bekezdés utolsó mondatában ki is fejtette, hogy nyilvánvaló semmisségi okot nem észlelt.

- [11] A másodfokú bíróság eljárása során vizsgálta, hogy a felperes indítványának megfelelően indokolt-e a per tárgyalásának felfüggesztése a C-51/17. számon folyó előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel, de az indítványt nem találta teljesíthetőnek. A másodfokú bíróság a per tárgyalását nem függesztette fel, a felülvizsgálati érvekkel ellentétben nem azért, mert ezt az indítványt a felperes a másodfokú eljárás során a fellebbezési ellenkérelmében terjesztette elő, hanem azért, mert az előzetes döntéshozatali eljárás az árfolyamkockázat áthárításának tisztességtelenségének vizsgálatával kapcsolatos, azonban a felperes keresetében az árfolyamkockázatra a szerződés felmondásával összefüggésben hivatkozott, azaz a másodfokú bíróság a felfüggesztést megalapozó közvetlen összefüggést nem állapította meg, saját eljárása és az EUB előzetes döntéshozatali eljárása között. A felperes által a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Pp. 152.§ (2) bekezdése egyébként sem teszi kötelezővé a bíróságnak a tárgyalás felfüggesztését, ez csupán a bíróság lehetősége, ha a per eldöntése olyan előzetes kérdés elbírálásától függ, amelynek tárgyában más polgári per, vagy a bíróság hatáskörébe tartozó más polgári eljárás már folyamatban van. A felfüggesztéssel összefüggésben az sem lényegtelen körülmény, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 267. cikk (3) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a végső fokon eljáró nemzeti bíróság nem köteles az EUB-hez fordulni pusztán amiatt, hogy az előtte

folyamatban lévőhöz hasonló ügyben és pontosan ugyanabban a kérdéskörben valamely alsóbb szintű nemzeti bíróság előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjesztett az EUB elé és nem is köteles megvárni az e kérdésre adott választ, ahogyan ezt az EUB a C-72/14. és C-197/14. számú X kontra T.A. van Dijk egyesített ügyekben hozott ítéletében kifejtette.

- [12] Az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felek nem lakossági, fogyasztási kölcsönszerződést kötöttek, ezért jogviszonyukra a régi Hpt. 213.§-ában foglaltakat nem lehet alkalmazni. Az elsőfokú ítélet ellen az alperes fellebbezett, fellebbezésében ezt az ítéleti megállapítást nem sérelmezte, azt helytállónak tekintette. Az elsőfokú bíróság ítéletével a végrehajtást megszüntette, azonban több olyan megállapítást is tett, amely ellentétes volt a felperes keresetében előadottakkal. Ennek ellenére a felperes fellebbezést, illetve csatlakozó fellebbezést nem terjesztett elő, fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A másodfokú bíróság erre irányuló jogorvoslat hiányában nem minősítette a perbeli szerződést, csupán ítélete indokolásában utalt arra, hogy annak megállapítása érdekében, hogy lakossági, fogyasztási kölcsönszerződésnek minősül-e vagy sem a perbeli szerződés, milyen körülmények vizsgálatára lenne szükség. Ezen körülmények vizsgálata azonban nem képezte a másodfokú eljárás tárgyát, a felülvizsgálati kérelemben pedig nem lehet olyan tényre, vagy körülményre hivatkozni, amely az első- és a másodfokú eljárásnak nem volt tárgya és ennek következtében a jogerős ítélet erre vonatkozó döntést és indokolást nem tartalmaz.

A másodfokú bíróság ítélete indokolásában az 5. oldal 1. bekezdésében kifejtette azt, hogy amennyiben a perbeli szerződés nem felelne meg a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés b), c) és d) pontjaiban meghatározott tartalmi követelményeknek, az csupán a végrehajtás korlátozását eredményezhetné, a felperes azonban a végrehajtás korlátozását nem kérte.

A felperes felülvizsgálati kérelmében is nyomatékosította, hogy a végrehajtás megszüntetését kérte, nem pedig annak korlátozását.

[13] A másodfokú bíróság helyesen utalt arra, hogy a DH 1 és a DH 2 törvények az árfolyamrés és az egyoldalú szerződésmódosítás tisztességtelenségének jogkövetkezményeit rendezték. A másodfokú bíróság figyelembe vette a DH törvények rendelkezéseit, ez azonban nem jelenti azt, hogy a DH törvényeket a közösségi jog fölé helyezte volna.

[14] A felperes felülvizsgálati kérelmében nem jelölte meg, hogy melyek azok az elsőfokú határozat meghozatalát követően tudomására jutott bizonyítékok, amelyek mellőzése sérelmes számára, konkrétumok hiányában viszont nem értelmezhető és nem bírálható el a felperes eljárási szabálysértésekre vonatkozó érvelése. A felperes nem tért ki arra, hogy az okszerű mérlegelés, a teljes körű döntési kötelezettség, továbbá az indokolási kötelezettség sérelme konkrétan mely körülmények alapján állapítható meg, milyen tényekből vonható le ilyen következtetés. A rendelkezésre álló iratanyagból a felülvizsgálati kérelem szerinti eljárási szabálysértések nem állapíthatók meg.

[15] A kifejtettekből következően a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

### **Záró rész**

[16] A Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján alkalmazásra kerülő Pp. 78.§ (1) bekezdése szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperes viseli a saját felülvizsgálati költségét, és köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amely költség az alperes képviselőjét ellátó jogi képviselő ügyvédi munkadíjának összege. A Kúria a munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§ (1), (5), (6) bekezdéseiben, valamint a 4/A.§ (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel állapított meg, arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

[17] A felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (Kmr.) 13.§ (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a 14.§-ban



foglaltak alapján az állam viseli.

[18] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2018. szeptember 19.

. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. előadó bíró,  
dr. Varga Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

BB

bírósági ügyintéző